

พระราชบัญญัติ

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติ
ไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ประธานรัฐสภา” หมายความว่า ประธานรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่
รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีสภานิติบัญญัติสภาเดียว ให้หมายความถึงประธานแห่งสภานั้น และในกรณีที่ไม่มี

ประธานรัฐสภา ประธานรัฐสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้หมายความถึงผู้มีอำนาจหน้าที่
ปฏิบัติราชการแทนประธานรัฐสภา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

“รองประธานกรรมการ” หมายความว่า รองประธานกรรมการการเลือกตั้ง

“เลือกตั้ง” หมายความว่า เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหาร
ท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

“สมาชิกสภาท้องถิ่น” หมายความว่า สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิก
สภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเขตของกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเมืองพัทยา กรรมการ
สุขาภิบาล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นอื่นใดตามที่จะได้มีกฎหมาย
จัดตั้งขึ้น

“อนุบัญญัติ” หมายความว่า กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือ
บทบัญญัติอื่นใดที่มีศักดิ์ต่ำกว่าพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“รองเลขาธิการ” หมายความว่า รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ผู้ช่วยเลขาธิการ” หมายความว่า ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราช
บัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้ประธานรัฐสภารักษาราชการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการการเลือกตั้ง
จำนวนเก้าคนซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามคำแนะนำของสภาผู้แทนราษฎรจาก
ผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๗

มติของสภาผู้แทนราษฎรในการถวายคำแนะนำให้แต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง
ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้ง

ให้เลขานุการเป็นเลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๗ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๘ ซึ่งเหมาะสมได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงการได้มาซึ่งผู้มีความเป็นธรรมและมีความรู้ในการดำเนินการเลือกตั้ง

เมื่อพิจารณาคัดเลือกกรรมการการเลือกตั้งได้ตามจำนวนที่จะมีการแต่งตั้งแล้ว ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรร่วมกันเสนอรายชื่อต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา

มาตรา ๘ กรรมการการเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (๕) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือของราชการส่วนท้องถิ่น
- (๖) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา
- (๗) ไม่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น
- (๘) ไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือที่ปรึกษาของพรรคการเมือง ในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๗
- (๙) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ
- (๑๐) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (๑๑) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๑๒) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช
- (๑๓) ไม่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา
- (๑๔) ไม่เคยถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๑๕) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะรื้อรายผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๗) ไม่เคยถูกวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ
มาตรา ๕ กรรมการการเลือกตั้งต้อง

(๑) ไม่รับสัมปทานจากรัฐหรือหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานนั้น หรือเป็นคู่สัญญากับรัฐหรือหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๒) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติกับบุคคลอื่นๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ

มาตรา ๑๐ กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละหกปี นับแต่วันที่ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง

กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งแล้วจะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งอีกไม่ได้

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘

(๕) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๕

(๖) สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงบกพร่องในหน้าที่อย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือโดยทุจริต

มาตรา ๑๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎรมีสสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรให้พิจารณาว่ากรรมการการเลือกตั้งผู้ใดมีกรณีตามมาตรา ๑๑ (๕) หรือ (๖) และต้องพ้นจากตำแหน่ง

ในการพิจารณาดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายจำนวนเจ็ดคน ซึ่งอย่างน้อยให้พิจารณาแต่งตั้งจากกรรมการ

ร่างกฎหมายหนึ่งคน ผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการตุลาการตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหนึ่งคน ผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการอัยการตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการพิเศษฝ่ายหนึ่งคน เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นว่าการกรรมการการเลือกตั้งมีกรณีต้องพ้นจากตำแหน่งหรือไม่

ในการพิจารณาสอบสวนกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจเรียกบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำ หรือสั่งให้บุคคลใดๆ มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็น หรือสั่งให้บุคคลใดๆ ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มติของสภาผู้แทนราษฎรว่าการกรรมการการเลือกตั้งมีกรณีต้องพ้นจากตำแหน่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร และให้มีผลให้กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่สภาผู้แทนราษฎรมีมติ

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอย่างช้าไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งขึ้นใหม่ ให้กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งขึ้นใหม่ แต่ต้องแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งขึ้นใหม่อย่างช้าไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบวาระ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ให้กรรมการการเลือกตั้งเลือกกรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการและรองประธานกรรมการทุกครั้งที่มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งทั้งคณะ หรือเมื่อตำแหน่งประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการว่างลง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๖ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการการเลือกตั้งมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม และถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการการเลือกตั้งผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการการเลือกตั้งผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุมในเรื่องนั้น

การประชุมคณะกรรมการ นอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดวันเลือกตั้งและวันสมัครรับเลือกตั้ง
- (๒) กำหนดการแบ่งเขตเลือกตั้งหรือกำหนดจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งในกรณีที่มีการเลือกตั้งนั้นมีกฎหมายกำหนดให้มีการแบ่งเขตเลือกตั้งหรือกำหนดจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งของเขตเลือกตั้ง
- (๓) ออกข้อกำหนดเป็นแนวทางให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งหรือที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งไปดำเนินการเสนอเพื่อตราพระราชกฤษฎีกาหรือออกอนุบัญญัติหรือปฏิบัติต่อไป และคณะกรรมการจะกำหนดให้การเสนอเพื่อตราพระราชกฤษฎีกาหรือการออกอนุบัญญัติหรือการปฏิบัติในเรื่องใดจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อนก็ได้
- (๔) ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับบริการที่รัฐจะจัดให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียงเลือกตั้งที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกพรรคการเมือง และส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งที่ชอบด้วยกฎหมายและระบอบประชาธิปไตย ข้อกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงความประหยัดและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติประกอบด้วย
- (๕) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในกรณีให้มีอำนาจเรียกให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวชี้แจงข้อเท็จจริง หรือยับยั้งการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติตามกฎหมาย
- (๖) ตรวจสอบการลงคะแนน การนับคะแนนและการรวมคะแนนเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ในกรณีให้มีอำนาจสั่งให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบหรือนับคะแนนใหม่ได้
- (๗) อนุมัติการประกาศผลการเลือกตั้ง
- (๘) ดูแลและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือบุคคลอื่นใดให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด
- (๙) พิจารณาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และมีอำนาจหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลใดที่เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นการทุจริตหรือการประพฤติมิชอบในการเลือกตั้ง

(๑๐) ศึกษาและเสนอแนะแนวทางและวิธีการปรับปรุงการดำเนินการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องตลอดจนเสนอแนะมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตและการประพฤติมิชอบในการเลือกตั้ง รวมทั้งแนวทางในการรณรงค์ ส่งเสริมและให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ และยุติธรรม

(๑๑) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและข้อสังเกตเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการได้

ให้อนุกรรมการได้รับคำตอบแทนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๙ เมื่อมีกรณีที่ต้องเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้นายกรัฐมนตรีสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกระทรวงมหาดไทย สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นผู้แจ้งถึงความจำเป็นที่ต้องกำหนดให้มีการเลือกตั้งให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว และให้คณะกรรมการกำหนดวันเลือกตั้งและวันสมัครรับเลือกตั้งโดยคำนึงถึงระยะเวลาที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งกำหนดด้วย

เมื่อมีการกำหนดวันเลือกตั้งและวันสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๗ (๑) แล้ว ให้ดำเนินการเสนอเพื่อตราพระราชกฤษฎีกาหรือออกอนุบัญญัติหรือประกาศตามบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

ในกรณีที่มีเหตุอันควรทำให้ไม่อาจดำเนินการให้มีการเลือกตั้งในวันที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่งได้ ให้คณะกรรมการเปลี่ยนแปลงกำหนดวันเลือกตั้งและวันสมัครรับเลือกตั้งได้

เมื่อมีการกำหนดให้วันใดเป็นวันเลือกตั้งหรือวันสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการเลือกตั้งดำเนินการให้เป็นไปตามนั้น

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการแบ่งเขตเลือกตั้งให้เกิดความเป็นธรรม คณะกรรมการอาจขอให้กระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร กิจกรรมในพื้นที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ในพื้นที่แก่คณะกรรมการได้

ทุกปี ให้คณะกรรมการประกาศแบ่งเขตเลือกตั้งและกำหนดจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง และให้เขตเลือกตั้งและจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งเป็นไปตามประกาศนั้น จนกว่าจะมีการประกาศใหม่

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่คณะกรรมการออกข้อกำหนดตามมาตรา ๑๗ (๓) และ (๔) ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งหรือที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดำเนินการเสนอเพื่อตราพระราชกฤษฎีกา หรือออกอนุบัญญัติหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดนั้น

ในกรณีมีข้อกำหนดให้ออกอนุบัญญัติในเรื่องใด ถ้าผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งหรือที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งไม่ดำเนินการออกอนุบัญญัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดดังกล่าว ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกข้อกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ข้อกำหนดนี้ให้มีผลใช้บังคับได้เสมือนหนึ่งเป็นอนุบัญญัติที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งหรือที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๒ การประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ

มาตรา ๒๓ ในการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินตามเงื่อนไขที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งกำหนดตามมาตรา ๑๗ (๘) ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอย่างน้อยคณะหนึ่งเพื่อช่วยดำเนินการ และคณะอนุกรรมการดังกล่าวต้องประกอบด้วยผู้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย การเงิน และการบัญชี

มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมีสิทธิขอให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการในเรื่องหนึ่งเรื่องใดตามอำนาจหน้าที่หรือถ้าเห็นว่ากรณีนั้นเป็นการกระทำผิดทางวินัยให้ส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยของผู้นั้นดำเนินการต่อไป หรือถ้าเห็นว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญาให้แจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ หรือฟ้องคดีต่อศาล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องในทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครองหรือลักษณะอื่นใดเกี่ยวกับการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งได้ ในการดำเนินคดีให้คณะกรรมการมีอำนาจร้องขอให้พนักงานอัยการหรือมอบหมายให้บุคคลใดดำเนินการแทนได้

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เรียกให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือส่งผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณา หรือส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณา

(๒) เรียกให้ผู้ร้องเรียนมาชี้แจงประกอบคำร้องเรียนหรือนำพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา

(๓) เรียกให้บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) เข้าไปตรวจสอบสถานที่ที่เกี่ยวกับเรื่องที่มีการร้องเรียนโดยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ทราบล่วงหน้าในเวลาอันสมควร

(๕) เข้าไปตรวจตราในที่เลือกตั้งหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งได้

(๖) ขอให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐมาช่วยปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวได้ตามที่เห็นเป็นการเหมาะสม ทั้งนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นแล้ว

มาตรา ๒๖ ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งคณะกรรมการอาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ให้ทำหน้าที่ช่วยสอดส่องดูแลและสนับสนุนให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรม

การแต่งตั้ง การดำเนินการ การขุบเลิก ค่าใช้จ่าย และค่าตอบแทนของบุคคลหรือคณะบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการการเลือกตั้ง อนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ได้รับมอบหมายตามมาตรา ๒๔ และผู้ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๖ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๒

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๘ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่ไม่สังกัดหน่วยงานใด และอยู่ในบังคับบัญชาของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๙ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของคณะกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ

(๒) ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

(๓) เผยแพร่วิชาการและให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๔) รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งหรือเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเลือกตั้ง

การทุจริตหรือประพฤติมิชอบในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้เลือกตั้ง พรรคการเมือง หรือบุคคลอื่นใด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๓๐ ให้มีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นตรงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และจะให้มีรองเลขาธิการหรือผู้ช่วยเลขาธิการ หรือมีทั้งรองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากเลขาธิการก็ได้

รองเลขาธิการหรือผู้ช่วยเลขาธิการมีอำนาจหน้าที่ตามที่เลขาธิการกำหนดหรือมอบหมาย

มาตรา ๓๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการข้าราชการการเลือกตั้ง” ประกอบด้วยประธานกรรมการเป็นประธาน กรรมการการเลือกตั้งสองคน ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสาขาการบริหารงานบุคคล สาขาการจัดการองค์การและสาขากฎหมาย ซึ่งคณะกรรมการเลือกขึ้นสาขาละหนึ่งคน และเลขาธิการเป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นเลขานุการคณะกรรมการข้าราชการการเลือกตั้งและให้แต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และให้นำมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการข้าราชการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนแทน ก.พ. และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ ก.พ. ตลอดจนมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำการใดๆ แทน ยกเว้นการออกกฎ ก.พ. และการตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีเจ้าสังกัด เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ. กระทรวงหรือ อ.ก.พ. กรม เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการการเลือกตั้ง

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย การที่นายกรัฐมนตรีจะสั่งหรือแต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ไปปฏิบัติราชการในกระทรวง ทบวง กรมอื่น ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการ และต้องได้รับความยินยอมจากข้าราชการผู้นั้นด้วย

มาตรา ๓๒ การแต่งตั้งเลขาธิการต้องได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับ

การบรรจุให้บุคคลดำรงตำแหน่งระดับ ๕ ขึ้นไป ในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้เลขาธิการเป็นผู้สั่งบรรจุเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการแล้ว

มาตรา ๓๓ นอกจากการมอบอำนาจให้แก่อนุกรรมการแล้ว คณะกรรมการอาจมอบอำนาจในการบังคับบัญชาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และการดำเนินการทางวินัยบางกรณีให้แก่ประธานกรรมการก็ได้

มาตรา ๓๔ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาทะเบียนประวัติและการควบคุมเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติ อนุญาต หรือให้ความเห็นชอบของปลัดกระทรวงหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือคณะรัฐมนตรี ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๖ ให้คณะกรรมการเสนองบประมาณรายจ่ายของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่คณะกรรมการไม่เห็นด้วยกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของสำนักงานงบประมาณ คณะกรรมการมีสิทธิทักท้วงโดยรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อวินิจฉัย

ผลการวินิจฉัยของคณะรัฐมนตรีตามวรรคสองให้บันทึกไว้ในรายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และให้ประธานกรรมการหรือกรรมการการเลือกตั้งที่ประธานกรรมการมอบหมาย และเลขาธิการมีสิทธิเข้าชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้

มาตรา ๓๗ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณารายงานประจำปีของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในการติดตามดูแลโดยทั่วไป สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาอาจมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการชี้แจงเป็นหนังสือหรือมาชี้แจงด้วยวาจาหรือส่งเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการพิจารณารายงานประจำปีของคณะกรรมการหรือการปฏิบัติงานใดๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการได้ และในกรณีมีเหตุอันควรจะมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานก็ได้

หมวด ๓
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๘ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นใดที่เรียกหรือสั่งให้ส่งตามมาตรา ๑๒ วรรคสามหรือมาตรา ๒๕ (๑) (๒) หรือ (๓) หรือไม่อำนวยความสะดวกในการเข้าไปตรวจในสถานที่ตามมาตรา ๒๕ (๔) และ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๙ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร คัดเลือกผู้ซึ่งเหมาะสมได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งตามจำนวนที่กำหนดในมาตรา ๖ และเสนอรายชื่อต่อสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ชักช้า แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญกำหนดให้พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ไว้ด้วยนั้น มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗ (๑) มาใช้บังคับ

มาตรา ๔๑ เมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ให้ประธานรัฐสภากำหนดวันเพื่อให้กรรมการการเลือกตั้งมาประชุมเป็นครั้งแรก การดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่กระทำไปแล้วก่อนวันประชุมดังกล่าวให้เป็นอันใช้ได้ แต่การดำเนินการต่อไปให้อยู่ในการควบคุมดูแลของคณะกรรมการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ในระยะเริ่มแรก ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีสถานที่และข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจำนวนหนึ่ง เพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการเป็นการชั่วคราวได้ ตามความเหมาะสม

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่มีการเลือกตั้งก่อนที่จะมีประกาศกำหนดเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดการแบ่งเขตการเลือกตั้งและจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งคราวนั้นเป็นการเฉพาะได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้บริสุทธิ์และยุติธรรม และเพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาระบบการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรมเช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้